

nieuwe boeken, verslagen e.d.

Fryske en âldfryske Fûgelnammen

Dit is het eerste boekje uit de Orni-serie en is uitsluitend gewijd aan de Fries en Oudfrieze vogelnamen. Niet allen de Friese benaming zijn opgenomen, ook de in het Nederlands vertaalde Friese benaming zijn in deze uitgave opgenomen.

Van de Friese en Oudfrieze benamingen uit wordt er verwezen naar de huidige Nederlandse vogelnaam. Achter de benaming zijn de plaatsen vermeld waar het van bekend is dat daar deze benaming wordt of werd gebruikt. Bovendien zijn de Latijnse namen als een tweede verwijzing opgenomen.

Als geraadpleegde literatuur wordt vermeld 'Aves Frisicae' van Tjeerd Gs. de Vries (1928), maar bijvoorbeeld niet 'It wylde fûgelt', lijst van Friese vogelnamen door J. Boersma (1972) en uitgegeven door de Fryske Akademy te Leeuwarden. Aannemelijk is dat in de loop der jaren ook in 'Vanellus' wel over dit onderwerp gegevens zijn gepubliceerd.

L.F. Rynja: Fryske en âldfryske Fûgelnammen Orni-reeks no. 1, 56 bladzijden, tekeningen van Jouke Buma (1983). Uitg. Constantia, Huizen N.H., Prijs f 15.-.

Nederlandse en Oudhollandse vogelnamen

Dit boek bevat zowel de Oudhollandse benamingen van vogels, welke aangetroffen zijn in ornithologische literatuur van vóór 1900, als de volks- en streeknamen die de auteur bijeengegaaard heeft. In het algemeen gedeelte zijn de Oudhollandse en volks- of streeknamen alfabetisch gerangschikt. Achter de benaming staat de provincie vermeld, dan wel de plaats of streek waar deze benaming in gebruik is of is geweest.

Vanuit de Oudhollandse en volks- of streeknamen wordt in beide gedeelten verwezen naar de huidige Nederlandse vogelnaam. Bovendien zijn de Latijnse namen als tweede verwijzing vermeld.

Rekeninghoudende met de literatuur, waarvan vermeld is dat die hiervoor is doorgenomen, bestaat er een grote kans dat in de toekomst nog heel wat aanvullingen te verwachten zijn. Als basis kan deze lijst dan ook uitstekend gebruikt worden.

L.F. Rynja: Nederlandse en oudhollandse Vogelnamen. Orni-reeks no. 2, 103 bladzijden, tekeningen Marla Zwart (1983). Uitg. Constantia, Huizen N.H. Prijs f 20.-.

Leven en overleven

Het boek 'Leven en overleven' schetst per provincie de stand van zaken met betrekking tot natuurbehoud en natuurbedreiging. Er wordt niet uitsluitend de oorspronkelijke situatie geïdealiseerd, maar vooral wordt door uit te gaan van het heden aangegeven hoe via doelgerichte beperkingen en inspanningen het gewenste voor later zou kunnen worden bereikt. De aspecten, die hierbij aan de orde komen zijn: bos, hei, veen, cultuurgrond, wild, vee, huisdier, water, rivier, zee, verbruik, verontreiniging en kwaliteitsverbetering. Heel wat dus.

Het zijn de zelfde onderwerpen, die door de Vara zijn uitgezonden in het programma 'Leven en overleven'. Tegelijk met het boek zal onder de zelfde titel een videotape beschikbaar komen, hetgeen een primeur betekent, aangezien dit het eerste non-fiction boek is dat in combinatie met een videoband wordt uitgebracht.

Het is te hopen dat de tekst de mensen bereikt, die het MOET bereiken.

Jan L. Bos & Bert Koetzier: Leven en overleven. Over bodem, lucht, water, flora en fauna in Nederland. 128 bladzijden, met illustraties in kleur, steunkleur en zwart-wit (1983). Uitg. Bosch & Keuning nv., Baarn. Prijs f 29,50.

Alweer een vogel aan de deur

Er is pas geleden een tweede druk verschenen van de belevnissen van Carla Holzenspies in haar vogelasel. Bovendien geeft het boek een aantal tips bij verlening van eerste hulp aan verweerde, zieke en gewonde vogels. Diegene, die het boekje tot enkele laatste regels helemaal heeft uitgelezen komt er pas achter dat men eigenlijk vrijwel geen enkele in Nederland voorkomende vogelsoort zonder vergunning mag vervoeren of in gevangenschap mag houden. Ingewijden is dat natuurlijk wel allang bekend.

Het zal voor velen een openbaring zijn wat je zoal kunt meemaken bij het opnemen en het verzorgen van vogels, die hulp nodig hebben. Carla Holzenspies heeft dat indertijd op schrift gesteld en het geeft velen de gelegenheid, die het boek niet kennen, om het alsnog te kunnen aanschaffen. Dit origineel in het Nederlands geschreven boek moet echter niet verwisseld worden met 'Birds at My Door' van Clements E. Catherine (1963), want daar is het niet een vertaling van.

Carla Holzenspies: Alweer een vogel aan de deur. Belevnissen in een vogelhospital en Eerste Hulp-tips voor vogelvrienden. 160 bladzijden, talloze pentekeningen, tweede druk (z.j.). Uitg. Bigot & Van Rossum bv., Baarn. Prijs f 14,90

Ortolaan

Ondanks alle tegenslagen is er opnieuw een ecoscript uitgegeven door de Stichting Mondiaal Alternatief (project Ecologische en Economische Betekenis van Vogels, postbus 1187, 5602 BD Eindhoven). Dit maal over de Ortolaan (Ecoscript 12.06 N). De samensteller P.L.Th.A. Maréchal verwerkte heel wat literatuur-gegevens over deze soort in zijn rapport zodat een schat van gegevens bijeengebracht werd, die wij nergens anders zo prachtig gebundeld zouden kunnen vinden. De auteur zou graag wat meer actie zien (zoals óók in 'Het Vogeljaar' al herhaaldelijk werd gevraagd) om de laatste Ortolanen in ons land te behouden.

Het was eens de mens die de vestiging van de Ortolaan mogelijk maakte. Het is eveneens de mens, die verantwoordelijk is voor het verdwijnen van deze soort in onze tijd. Samen met de Ortolaan verdwijnt ook een bijzonder waardevol cultuurlandschap. Het blijkt nog steeds dat wij er té weinig oog voor hebben en dat wij té langzaam handelen als

blijkt dat een indicator aangeeft door zijn verdwijning dat er meer op het spel staat dan alleen maar de verdwijning van die soort. Zo verdwijnen vele indicatoren nog vóórdat wij hebben kunnen ingrijpen. Dáárvoor waarschuwt Maréchal in dit geval nu ook. Maar is het al niet té laat?

P.L.Th.A. Maréchal: Ortoalaan. Gestencld, 31 bladzijden, 18 illustraties (1983). Ecoscript 12.06 N. Uitgave Stichting Mondiaal Alternatief, postbus 168, 2040 AD Zandvoort. Besteladres Project EEBV, postbus 1187, 5602 BD Eindhoven. Prijs f 10,- (exclusief portokosten). Bestelnummer: 12.06 N.

Duinen, wording en verwording

Het tijdschrift 'Ekologie' van Aktie Strohhalm (Oudegracht 42, Utrecht) geeft een kritische serie uit over milieu en maatschappij.

Nummer 20 werd samengesteld door Riete Kouwenhoven met medewerking van leden van de Stichting Duinbehoud. Het verscheen in een aantrekkelijke boekvorm en geeft de geïnteresseerde voor onze duinen de nodige recente informatie over de huidige situatie. De duinen vormen een rijk natuurgebied. Wij treffen er talloze milies aan: van zout tot zoet, van nat tot droog, van kalkrijk tot kalkarm en van voedselrijk tot voedselarm. Door de functie als zeewering en waterwingebied is het duingebied relatief ongemoeid gelaten. Tóch kon het niet voor alle bedreigingen gevrijwaard worden. Té intensieve waterwinning en recreatie, stedenbouw en wegeaanleg eisten hun tol.

Stichting Duinbehoud: Duinen, wording en verwording. 88 bladzijden, 65 illustraties (1983). Strohhalmtijdschrift over milieu en maatschappij, 2e kwartaal 1983. Ekologie nummer 20. Uitg. Stichting Ekologie, Gerard Doustraat 18, 1072 VP Amsterdam. Prijs f 12,- (verkrijgbaar door overmaking op giro-nummer 3 505 200 ten name van Stichting Duinbehoud, Leliden, onder vermelding 'Duinen, wording en verwording'. Leden van de Stichting Duinbehoud betalen f 9,-.

Kraaien in de nesten

In dit pasverschenen boekje zijn de destijds uitgesproken voordrachten opgenomen, die in 6 februari 1982 op een symposium rond het thema 'Het effect van populatiebeheer op kraaiachtigen en hun invloed als predator op het ecosysteem' door de Stichting Kritisch Faunabeheer werd georganiseerd.

Het boekje belicht het 'kraaienprobleem' van uit verschillende invalshoeken (natuurbescherming, landbouw, wetgeving).

Behalve de voordrachten van vijf sprekers worden ook de van uit de zaal gestelde vragen en de antwoorden vermeld per voordracht. Een conclusie van de symposiumcommissie en een uitgebreide literatuurlijst completeert deze bijzonder interessante uitgave. Interessant omdat duidelijk naar voren komt dat kraaien en Eksters niet verantwoordelijk gesteld kunnen worden voor de achteruitgang van de vogelstand. Er werd zelfs ondanks de toename van kraaien ook toename van de zangvogelstand vastgesteld op Texel. Uit onderzoek blijkt verder dat bejaging van kraaiachtigen omwille van de vogelstand volkomen zinloos is. Waar werkelijk schade aan

de landbouw zou worden vastgesteld zou men naar betere verjagingsmethoden moeten gaan zoeken. Met dit boekje in de hand zullen velen anderen kunnen overtuigen van de zinloze achtervolging door de mens van onze kraaiachtigen. Het boekje biedt een bron van informatie voor iedereen, die meer wil weten over de plaats die kraaiachtigen innemen in het ecosysteem.

Kraaien in de nesten. 114 bladzijden, 24 foto's, 7 tabellen, 4 figuren. Met bijdragen van A.L. Spaans, A.J. Dijkse, J.G. Nollen, W.J. Doude van Troostwijk & W.H. Niesen (1983). Uitg. Stichting Kritisch Faunabeheer, 's-Graveland. Verkrijgbaar door overmaking van f 8,60 op giro 130 93 ten name van Propagandafonds SKF, Oosterbeek, onder vermelding 'Kraaien in de nesten'.

Thema-nummer over de Balearen

Het orgaan van de Verbandes Schweizerische Vogelschutzvereine 'Vögel der Heimat' 53 (6) : 113-148 heeft een aantal interessante artikelen over de Balearen bij elkaar gebracht. Het is voornamelijk de redacteur E. Zimmerli geweest, die voor de artikelen zorgde. 'Mallorca - Insel der Gegensätze', 'Natur- und Vogelschutz auf Mallorca', 'Vögel beobachten auf Mallorca', 'La Trapa - Idyll an der Westküste', 'Die Brutvögel der Balearen' (door J. Muntaner), 'Cabrera - Insel der Seevögel', 'Las Salinas de Levante'.

Nadere inlichtingen bij de redactie van dit tijdschrift: E. Zimmerli, Birkenweg 2, 4800 Zofingen, AG, Zwitserland, telefoon 09 41 62 514681.

Die Vogelwelt Australiens

In 1959-1960 reisde prof. dr. Klaus Immelmann als jeugdige wetenschapsman een jaar lang kris kras door Australië. Hij bestudeerde daar de vogels, in het bijzonder de parkieten en de prachtvinken. Zijn ervaringen werden samengebracht in 'Im unbekanntem Australien' en verscheen in 1970. Omdat er een groeiende belangstelling bestaat voor de Australische vogels is het boek onder een nieuwe titel in herdruk verschenen.

Klaus Immelmann: Die Vogelwelt Australiens. 232 bladzijden, 30 zwart-wit foto's en 6 kleurenafbeeldingen (1983). Uitg. Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart. Prijs DM 28,-.

Nieuwe druk van Heukels' Flora

Dit jaar bestaat Heukels' Flora van Nederland honderd jaar. De in 1983 verschenen 20e druk onder redactie van dr. R. van der Meijden is volledig vernieuwd en aangepast aan het actuele gebruik. De aandachtige lezer van ons blad zal het niet zijn ontgaan dat wij vinden dat een zekere kennis van onze flora een onmisbare hulp kan zijn bij het beter begrijpen van het gedrag van onze vogels. Daarom schenken wij aandacht aan deze nieuwe herdenkingsdruk, waarvan formaat en omslag zeer geschikt zijn voor veldgebruik. Veldbiologen en andere gebruikers zullen het ongetwijfeld waarderen dat de illustraties nu direct bij de bijbehorende teksten staan.

R. van der Meijden, E.J. Weeda, F.A.C.B. Adema & G.J. de Joncheere: Heukels/Van der Meijden Flora van Nederland. 583 bladzijden, vele platen en figuren, 20e druk (1983). Uitg. Wolters-Noordhoff, Groningen. Prijs f 59,-.